

EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ MECLİSTEKİ MEB YASA TASARISINI DEĞERLENDİRDİ

Eğitim Reformu Girişimi (ERG); aday öğretmenlik, dershanelerin dönüşümü, özel okullarda eğitim-öğretim desteği ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı hakkında düzenlemeleri de kapsayan yasa tasarısını değerlendirdiği bir politika notu hazırladı.

11 Şubat 2014, İstanbul- TBMM Başkanlığı'na 6 Şubat 2014 tarihinde sunulan Milli Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı önemli değişiklik ve düzenlemeler öngörmektedir. Yasa tasarısıyla ilgili kamuoyunda tartışma ağırlıklı olarak dershanelere ilişkin gerçekleşmekle birlikte; diğer düzenlemelerin de kapsamlı biçimde ele alınması gerekmektedir. Aday öğretmen süreci ve performans değerlendirmesinin kim tarafından hangi yöntemlerle yapılacağı tasarıda belirtilmemiştir. Bu düzenlemenin nitelikli öğretmen yetiştirilmesine nasıl katkı sağlayacağı da açıklanmamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirmelerine İlişkin Yönetmelik'in kapsamlı biçimde değiştirilmesi veya baştan oluşturulması sonucunda açıklığa kavuşacaktır.

Eğitim politikası değişikliklerinin bütüncül ve katılımcı bir stratejiyle, öğrenci odaklı, eğitimde kaliteyi yükseltici ve eşitsizlikleri azaltmayı hedefleyen biçimde yapılması gerekmektedir. Tasarının Türkiye eğitim sisteminin gereksinimleri ekseninde değerlendirilmesi ve tasarının kanunlaşma ve yönetmeliklerin hazırlanması süreçlerine paydaşların katkıda bulunmasının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Tasarıya ek olarak sunulan gerekçe metninde sınırlı biçimde açıklandığı görülen düzenlemelerin, hem gerekçeleri hem de uygulamaya olası yansımaları ele alınmalıdır. ERG yasa taslağına ilişkin bir politika notu hazırlamıştır. Değişiklik öngörülen konulara dair detaylı analizler hazırlanma sürecindedir.

Aday öğretmenlikle ilgili düzenlemeler

Yasa tasarısında aday öğretmenlerin "en az bir yıl fiilen çalışmaları" gerektiği belirtilmiştir. Aday öğretmenlerin fiilen çalıştıkları bir yıl süresince rehber öğretmenler eşliğinde çalışıp çalışmayacakları; bu süreçte hangi ölçütleri karşılamaları ve hangi özellikleri sergilemeleri gerektiği, sınıflarda karşılaştıkları sorunlar için kimden danışmanlık alacakları belirsizdir. Ayrıca yasa tasarısı "performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartlarını sağlamak kaydıyla, yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınava girmeye hak kazanmaları" ifadelerini içermektedir. Performans değerlendirmesini ise kimin hangi ölçütlerle ve hangi yöntemler kullanılarak yapacağı belirtilmemiştir. Özetle, yapılan değişikliklerin nasıl uygulanacağı Milli Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirmelerine İlişkin Yönetmelik'in kapsamlı biçimde değiştirilmesi veya baştan oluşturulması sonucunda açıklığa kavuşacaktır. Ancak bu değişikliklerin daha nitelikli öğretmen yetiştirilmesine nasıl katkı sağlayacağı

açıklanmamıştır. Mevzuatta yapılacak değişikliklerin uygulamaya yansımalarının yakından incelenmesi büyük önemdedir.

Özel okullarda eğitim-öğretim desteği: Kamunun özel okullardan hizmet satın alması

Yasa tasarısının öngördüğü önemli düzenlemelerden biri de özel okullarda eğitim-öğretim görmek isteyen öğrencilere okul ücretlerini karşılayabilmeleri için kamu bütçesinden mali destek sağlanması, yani kamunun özel okullardan hizmet satın alması uygulamasıdır. Özel sektörden eğitim hizmeti alınmasında, nitelikli eğitime erişimde sosyoekonomik kökene bağlı eşitsizliklerin azaltılmasına katkısı olabilecek bir modelin seçilmesi büyük önem taşımaktadır. Eğitim destek miktarı ailenin gelir düzeyiyle ters orantılı olarak belirlenmezse, uygulamanın özel okula giden ve/veya gelir düzeyi yüksek ailelerden gelen öğrencilerin kamu finansmanı ile desteklenmesi dışında fazla bir işlevi olmayabilir. Bu uygulama dezavantajlı öğrencileri hedef almalıdır. Eğitim-öğretim desteği uygulamasından yararlanacak öğrencilerin seçimi, destek miktarının belirlenmesi, okulların seçimi ve okulların öğrenci kabul etme ölçütleri ve hesapverebilirlikleri konusunda ayrıntılı pek çok düzenleme gerekmektedir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın dönüştürülmesi

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB) eğitim-öğretim programları ve materyallerine ilişkin görev ve yetkilerini "incelemek, incelemek ve nihai şekli vermek"ten "görüş verme" ve "inceleme"ye dönüştürülmesini öngörmektedir. Öte yandan, bu yöndeki değişikliklerin katılımcı süreçlerle ve TTKB'nin daraltılan rolüne karşılık sorumlu birimlerde uzmanlaşma ve mesleki gelişim koşulları güvence altına alınarak yapılması büyük önem taşımaktadır. TTKB'nin yetkilerinin daraltılması sonrasında MEB uzman ve uzman yardımcılarının mesleki gelişimi ve eğitim programı planlama ve yönetme kapasitelerinin geliştirilmesi konusunda özen gösterilmesi gereklidir.

Dershanelerin dönüşümü

Dershanelerin kapatılması/dönüştürülmesi politikasının, Türkiye'de eğitimin niteliğini nasıl etkileyeceği ve üniversiteye giriş sınavlarında rekabetin önüne nasıl geçebileceği açık değildir. Bu uygulamayla fırsat eşitliğini artırmaya yönelik nasıl bir etki beklendiği ve bu yönde alınacak önlemler netleştirilmelidir. Türkiye eğitim sistemindeki ana iki sorun alanı olan eşitsizlik ve kalite eksikliği kalıcı ve sistematik politikalarla giderilmedikçe okul dışı ek dersler sorunun bir parçası olmaya devam edecektir.

Ek olarak, yasa tasarısı öğretmen atamaları ve yer değiştirmelerine ilişkin geçici de olsa ikili bir sistem yaratmaktadır. Yasa tasarısı ile birlikte, öğretmen atamalarının iki farklı kanaldan yapılmasının önü açılmaktadır. Kamu Personeli Seçme Sınavı'na ek olarak sözlü sınav ile atama öğretmen istihdamında kullanılacaktır. Ayrıca, yasa tasarısı özel dershanelerden devlet okullarına geçecek öğretmenlerin sağlık özü hariç, dört yıl süreyle başka bir yere atanmamak üzere öğretmen unvanlı kadrolara atanabileceğini belirterek bu biçimde atanacak öğretmenler için farklı bir öğretmen yer değiştirme rejimi oluşturmaktadır. Bu uygulamaların yargıya taşınma olasılığı göz ardı edilmemelidir.

Eğitim Reformu Girişimi (ERG) tarafından hazırlanan politika notunun tamamına web sitemizden ulaşabilirsiniz: <http://erg.sabanciuniv.edu/yayinlar>

Daha fazla bilgi için: Nesrin Balkan- nesrin@sababciuniv.edu 0216 483 90 97 – 0542 432 89
98

Deniz Aksay – denizsoz@sabanciuniv.edu 0 212 292 05 42 /1511